

Sprawozdanie za 2024 rok z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 w Gminie Czermin

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2025, poz.49 ze zm.) usystematyzowała zadania i obowiązki jakie poszczególne organy państwa są zobowiązane wypełniać dla dobra rodziny. Ustawa wskazała zadania, jakie gmina ma wypełniać względem rodziny i dzieci. Szczególnie bowiem dzieci są narażone na niebezpieczeństwa wynikające z zaniedbań ze strony dorosłych. Ustawa określiła formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków, zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zasady finansowania i wspierania systemu pieczy zastępczej oraz zadania w zakresie postępowania adopcyjnego. Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości.

Rada Gminy w Czerminie Uchwałą Nr XXXVII/262/2022 z dnia 31 maja 2022r. przyjęła Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 w Gminie Czermin. Program ten określa kierunki pracy z dziećmi w rodzinach dysfunkcyjnych oraz pomoc dla rodzin przeżywających trudności. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

1. Praca z rodziną prowadzona na terenie Gminy Czermin

Rodzina jako jednostka stanowiąca centrum działań opiekuńczo-wychowawczych jest narażona na różnego rodzaju problemy i dysfunkcje. Wspieranie rodziny jest bardzo ważne i gwarantuje sukces w doskonaleniu społeczeństwa. Stosując ustawę, należy mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do:

- 1) wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną – do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka;
- 2) powrotu do rodziny;
- 3) utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów;
- 4) ochrony przed poniżającym traktowaniem i stabilnego środowiska wychowawczego;
- 5) kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań oraz zabawy i wypoczynku;
- 6) pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia;
- 7) informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości;

8) poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej.

Na terenie Gminy Czermin pracę z rodziną koordynuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerminie. Ośrodek pracuje z rodzinami mającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze. Pracę z rodziną w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Czerminie poza asystentem rodziny prowadzą wszyscy pracownicy socjalni, którzy współpracują z rodzinami objętymi wsparciem asystenta rodziny, ale również z tymi rodzinami, które nie wymagały tej formy pomocy. Pracownicy socjalni odwiedzali rodziny, prowadzili rozmowy, informowali o możliwościach uzyskania wsparcia, upowszechniali materiały informacyjne dotyczące przemocy: „Stop przemocy”, materiały te zostały przekazane do placówek oświatowych na terenie naszej gminy, ośrodka zdrowia, GOK i RD w Czerminie.

W 2024 r. z pomocy tutejszego ośrodka skorzystało z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego 23 rodziny. Wśród rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi w 4 przypadkach rodziny miały przydzielonego asystenta rodziny. W pozostałych przypadkach pracownicy socjalni wspierali rodziny poprzez udzielanie porad i pomocy. Gmina Czermin w 2024 r., zgodnie z art. 8 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zapewniała wsparcie, polegające na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie (poprzez dokładną diagnozę i analizę potrzeb): 4 rodziny,
- 2) wzmacnianiu roli i funkcji rodziny: 4 rodziny,
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny: 4 rodziny.

Podjęmowane w /w działania mają odzwierciedlenie w prowadzonej dokumentacji asystenta i pracowników socjalnych. W 2024r. dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych były monitorowane poprzez pracowników socjalnych współpracujących z asystentem rodziny, kuratorem zawodowym, społecznym, dzielnicowymi. Pracownicy socjalni odwiedzali rodziny i przeprowadzali rozmowy z ich członkami, nawiązywali kontakt z asystentem rodziny, pedagogiem szkolnym, przeprowadzali systematyczne wizyty w środowisku.

2. Zapewnianie rodzinie przeżywającej trudności, wsparcia i pomocy asystenta rodziny.

Praca asystenta rodziny ma inny charakter niż praca pracownika socjalnego. Asystent spotyka się z rodziną częściej, ze względu na zadaniowy system pracy, może odwiedzać podopiecznych po godzinach pracy ośrodka. Rola asystenta to przede wszystkim niesienie pomocy rodzinom dysfunkcyjnym, z małoletnimi dziećmi w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, socjalnych, psychologicznych oraz zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerminie w 2024 roku zatrudniał asystenta rodziny na umowę zlecenie. Asystent rodziny w okresie od stycznia do października 2024r. wykonywał pracę w 3 rodzinach, zaś w okresie od października do grudnia 2024r. w 4 rodzinach.

Asystent rodziny pracował z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Współpracował z różnymi instytucjami, takimi jak np. szkoły, urzędy, PCPR, sąd, psycholog, lekarz. Asystent motywował członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz poszukiwania i podejmowania pracy zarobkowej. Wspierał i zachęcał do podejmowania w razie konieczności leczenia specjalistycznego, w tym odwykowego.

Rola asystenta polega na całościowym wspieraniu rodziny, wspomaganie rozwoju kompetencji. Nadrzędnym celem jego pracy jest przeciwdziałanie konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Liczba rodzin objętych pomocą asystenta wynika ze złożoności zadań związanych z problemami rodzin (np. ich bezradność, ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, problemy emocjonalne, itd), którymi się zajmuje. Wspierający charakter działań asystenta pozwalał na zmianę postaw klientów, poprzez budowanie poczucia własnej wartości, odpowiedzialności za rodzinę. Głównym problemem z jakim musiał się zmierzyć asystent to przede wszystkim problem uzależnienia rodziców od alkoholu oraz niskich kompetencji opiekuńczo- wychowawczych. Praca w tym zakresie jest trudna, budziła niezadowolenie i agresję przede wszystkim ze strony uzależnionych. Asystent rodziny zachęcał rodziców do spędzania wolnego czasu z dziećmi, wskazywał różnorodne, aktywne formy np. poprzez ich wspólną pracę, zabawę. Asystent rodziny był zaangażowany w integrację rodziny, uczył rodziców wspierać dzieci w procesie edukacji. W niektórych rodzinach konieczny był trening budżetowy oraz prowadzenia gospodarstwa domowego, organizowanie planu dnia. Trening budżetowy obejmował planowanie domowego budżetu, analizę dochodów i wydatków. Asystent pomagał w załatwianiu spraw urzędowych dzięki czemu rodziny uzyskiwały dodatkowe świadczenia. W grudniu 2024r. z jedną rodziną zakończono współpracę z uwagi na osiągnięcie zamierzonych celów i usamodzielnienie się.

W 2024 r. Gmina Czermin poniosła koszt zadania na zatrudnienie asystenta rodziny w wysokości 14 170,90zł.

3. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Mieszkańcy Gminy Czermin w 2024 r. mieli możliwość korzystania z bezpłatnej pomocy psychologa zatrudnionego na umowę zlecenie w ośrodku pomocy społecznej w okresie od I do III 2024r. Gmina Czermin poniosła koszt zadania na zatrudnienie psychologa w wysokości 2 040zł.

Pomoc była świadczona w formie konsultacji indywidualnych. Do najczęstszych form udzielanej pomocy należało udzielanie wsparcia psychologicznego oraz poradnictwo.

Dzieci z terenu Gminy Czermin korzystały z pomocy psychologa pracującego w szkołach.

Na terenie Gminy Czermin funkcjonują cztery szkoły podstawowe i 2 przedszkola, w których zatrudnieni są pedagodzy szkolni i psycholog. Na podstawie sprawozdań ze szkół ustalono, że w Szkole Podstawowej w Otałęży indywidualnym wsparciem pedagoga szkolnego objętych było 15 osób, zaś indywidualnym wsparciem psychologa 8 osób. W Szkole Podstawowej w Brniu Osuchowskim ilość dzieci objętych wsparciem pedagoga szkolnego w 2024 r. – 11 osób, zaś ilość dzieci objętych wsparciem psychologa szkolnego w 2024 r. – 10 osób. W Zespole Szkolno - Przedszkolnym w Czerminie ilość dzieci objętych wsparciem pedagoga szkolnego w 2024 r. – 10 osób, zaś ilość dzieci objętych wsparciem psychologa szkolnego w 2024 r. – 15 osób ze szkoły i 12 osób z przedszkola. W Szkole Podstawowej w Trzcianie ilość dzieci objętych wsparciem pedagoga szkolnego w 2024 r. – 74 osoby, zaś ilość dzieci objętych wsparciem psychologa szkolnego w 2024 r. – 25 osób.

Rodzaje zajęć realizowanych w świetlicach szkolnych w roku 2024 r. między innymi to:

1. Zajęcia plastyczno – techniczne – malowanie, rysowanie, projektowanie, wycinanie, wyklejanie.
2. Zajęcia muzyczne – słuchanie muzyki, zabawy ze śpiewem, nauka piosenek, zabawy przy muzyce.
3. Zajęcia ruchowe, gry i zabawy sportowe.
4. Zajęcia czytelnicze - oglądanie ilustracji, słuchanie wierszy, opowiadań, baśni.
5. Zajęcia dydaktyczne – rozmowa, pogadanki, swobodne wypowiedzi, czytanie i słuchanie, oglądanie ilustracji.
6. Zajęcia relaksacyjne o charakterze wyciszającym.
7. Zabawy według indywidualnych preferencji i zainteresowań.
8. Zajęcia multimedialne – wykorzystanie programów komputerowych, prezentacji multimedialnych, poznawanie nowych gier i zabaw dydaktycznych, edukacyjne strony dla dzieci, bezpieczeństwo w sieci, korzystanie z tablicy interaktywnej.
9. Zajęcia rozwijające aktywność umysłową – krzyżówki, zagadki logiczne, tekstowe, gry i zabawy dydaktyczne, edukacyjne, quizy.
10. Gry i zabawy świetlicowe -układanie puzzli, zabawy konstrukcyjne z różnego rodzaju klocków, gry stolikowe, zespołowe.
11. Zajęcia proekologiczne -gry, quizy, rebusy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerminie świadczył na rzecz rodzin z terenu Gminy Czermin pomoc w postaci pracy socjalnej. Liczba rodzin objęta pomocą w postaci pracy socjalnej w 2024 r. to 73 rodziny.

4. Rodziny wspierające

Dodatkowym narzędziem pomocy rodzinie przeżywającej trudności są rodziny wspierające. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- 1) opiece i wychowaniu dziecka;
- 2) prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- 3) kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone rodzinie z bezpośredniego otoczenia dziecka.

Zgodnie z art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzinę wspierającą ustanawia wójt/burmistrz/prezydent właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego.

5. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego

Na terenie Gminy Czermin funkcjonują cztery świetlice szkolne i 2 świetlice środowiskowe. Dzieci w świetlicach szkolnych mają zapewnioną opiekę wychowawców, gdzie mają możliwość odrobienia prac domowych. W szkołach realizowane są zajęcia rozwijające uzdolnienia i zainteresowania dzieci. Należą do nich: zajęcia rozwijające uzdolnienia: polonistyczne, matematyczne, koło chemiczne, sportowe, SKS. Realizowane są też zajęcia specjalistyczne, takie jak: zajęcia logopedyczne, korekcyjno-kompensacyjne, rewalidacyjne, kształtujące umiejętności emocjonalno-społeczne uczniów i zajęcia terapeutyczne z psychologiem szkolnym.

W 2024 r. do Urzędu Gminy w Czerminie nie wpłynął żaden wniosek o utworzenie placówki wsparcia dziennego. Na terenie Gminy Czermin w 2024 r. nie funkcjonowały grupy wsparcia i grupy samopomocowe.

6. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zasady odpłatności jakie organ samorządowy musi ponieść, jeżeli dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10 ww. ustawy w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1. 10% wydatków w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
2. 30% wydatków w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
3. 50% wydatków w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2024 roku 4 dzieci z terenu Gminy Czermin przebywało w pieczy zastępczej, za pobyt których odpłatność współfinansowała Gmina Czermin.

Wydatki poniesione przez Gminę Czermin w 2024 roku na pobyt 4 dzieci w pieczy zastępczej wyniosły – 21 600,84 zł.